

Vi mår bra – i hela Dalarna!

Regionplan, budget och finansplan 2021-2023

Regionstyrelsens arbetsutskott 2020-10-19
Regionstyrelsen 2020-10-28
Regionfullmäktige 2020-11-16-17
RD20/01284

Innehållsförteckning

Vi mår bra – i hela Dalarna!	3
Inledning	4
Målområden	5
Politisk organisation och styrning	7
Regionfullmäktige	7
Regionstyrelsen	7
a) Hållbarhetsberedningen	9
b) Hälsovalsberedningen	10
c) Forskningsberedningen	10
d) Beredningen för Dalarnas utveckling	11
Hälso- och sjukvårdsnämnden	11
Regionala utvecklingsnämnden	13
Kollektivtrafiknämnden	15
Kultur- och bildningsnämnden	16
Servicenämnden	17
Fastighetsnämnden	18
Tandvårdsnämnden	19
Patientnämnden	20
Språktolksnämnden Dalarna	20
Gemensam nämnd för kostsamverkan, Mora	21
Gemensam nämnd Hjälpmedel Dalarna	21
Revisionen	21
Ekonomisk strategi 2021-2023	22
Nyckeltal – tabell	29
Driftbudget – 2020	30
Resultatbudget	31
Balansbudget	32
Finansieringsbudget	33

Vår framtidsvision: **Vi mår bra – i hela Dalarna!**

**Med vår framtidsvision vill vi visa vad vårt mål är med Framtidsresan år 2030:
Vi mår bra – i hela Dalarna!**

Dalarna bidrar till Sveriges attraktivitet och ekonomi på ett positivt sätt med ett konkurrenskraftigt näringsliv bestående av små och stora företag och bland dessa flera viktiga exportföretag. Vårt län är ett betydelsefullt besöksområde, sommar som vinter, med norra Europas största vinterdestination som en viktig del. Den gröna ekonomin och landsbygden bidrar till omställningen till ett grönt och hållbart samhälle. En allt större del av maten som vi äter och energin som förbrukas kommer från en hållbar produktion.

Dalarna är en plats där människor trivs, som de söker sig till och som de stannar kvar i. Det är en region som står för mångfald och tolerans där alla människors unika egenskaper och kompetenser tas tillvara. Integration och jämställdhet bidrar till att förbättra Dalarnas förutsättningar för entreprenörskap och innovationskraft. Unga ser Dalarna som en attraktiv region där man blir sedd, har möjlighet att påverka och skaffar sig utbildning,

arbete och bildar familj i. I Dalarna är det lätt att vara digital.

Sjukvården är effektiv med god tillgänglighet utan köer. Det är enkelt att få en tid i vården. När det är besvärligt för patienten att komma till vården kommer vården nära patienten. Privata aktörer inom vård och omsorg är ett komplement som gynnar både medarbetare och patienter. Region Dalarna ligger i framkant inom e-hälsa. Vården är bra på att möta människor med psykisk ohälsa och det är inte några köer till barn- och ungdomspsykiatri.

Det är människor som vill bo och leva i Dalarna som bildar grogrunden till en plats som fler vill flytta till. Med yttrandefriheten som grund är kulturen en dynamisk, utmanande och obunden kraft som även tar vara på det kulturella arvet. Här kan alla människors skapandekraft och potential få komma till sin rätt. Varje människa är unik och ska känna trygghet i att själv kunna påverka sin livssituation. Gemenskaper där människor tillsammans engagerar sig skapar positiva sammanhang och utvecklar Dalarna. Samhället är extra starkt för dem som mest behöver det.

Ulf Berg
Moderaterna

Sofia Jarl
Centerpartiet

Christer Carlsson
Moderaterna

Lisbeth Mörk-Amnelius
Dalarnas sjukvårdsparti

Birgitta Sacrédeus
Kristdemokraterna

Bo Brännström
Liberalerna

Kerstin Lundh
Miljöpartiet

Inledning

Coronakris

Region Dalarna har präglats kraftigt av den globala Coronapandemin, Covid-19. Medarbetarna gör varje dag livsavgörande samhällsinsatser och har under krisen visat prov på stor lojalitet och yrkesskicklighet. Detta är ett fint uttryck för medmänsklighet och empati och de är alla värda vår uppskattning.

Vilka ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser som pandemin leder till under 2021 är i november 2020 mycket svårt att förutsäga. Detta gör att förutsättningarna att planera för framtiden är svårare än vanligt. Samtidigt är det viktigt att organisation och planering fortsätter, så långt det är möjligt.

Dalasamverkan har tagit initiativ för att på kort och lång sikt förbättra Region Dalarnas förutsättningar att klara nuvarande och kommande kriser. I avsikt att göra vården mer robust har 10 miljoner kronor av regionstyrelsens utvecklingsmedel tilldelats för att påbörja detta arbete utifrån aktuell risk- och sårbarhetsanalys. Region Dalarna kommer tillsammans med andra regioner eller själv att starta ett omsättningslager av sjukvårdsartiklar för att vid framtida kriser ha en säkrare tillgång till dessa artiklar. Utredning om detta pågår.

Även näringslivet i Dalarna drabbas hårt av Coronapandemin. Förutom att hantera vårdssituationen och de operationsköer som uppstår till följd av pandemin, kommer Region Dalarna att verka för att stärka näringslivet för att motverka konkurser och en högre arbetslöshet. Region Dalarna tidigarelägger därför köp av varor och tjänster genom att bland annat förenkla inköpsregler. Dalasamverkan vill även uppmuntra dalfolket att fortsätta stödja lokala näringar. Tillsammans ska vi klara av krisen och komma ut starkare på andra sidan. För att klara vårdkrisen har vi avsatt 111 miljoner kronor.

Regionplan 2021

Regionplanen tar sin utgångspunkt i Framtidsresan, Agenda 2030 och en god ekonomisk hushållning.

Grundläggande är att visa ekonomiskt ansvarstagande och arbeta för att hålla nere kostnadsutvecklingen i verksamheterna. Om kostnadsutvecklingen hålls på en lägre nivå än intäkterna skapas ett reformutrymme. Detta resulterar i att Dalasamverkan kan göra investeringar som leder till bland annat bättre vård för skattepengarna.

God ekonomisk hushållning och att ha ordning på styrning och ledning är förutsättningar för en långsiktigt hållbar utveckling. Det innebär att vi numera kan avsätta 400 Mkr årligen till en fond för kommande pensionsutbetalningar. På så sätt undviker vi att skjuta ett stort åtagande framför oss som i värsta fall skulle drabba kommande generationer med stora besparingar.

Region Dalarna är länets i särklass största arbetsgivare med cirka 9 000 anställda och med en omsättning på 10 miljarder kronor. Största delen av verksamheten handlar om hälso- och sjukvård till Dalarnas befolkning. Regionen har även ett brett utvecklingsuppdrag genom ansvaret för kollektivtrafik, kultur, bildning, hållbar utveckling, tillväxt, företagsutveckling och mycket mera. Allt detta är viktiga verktyg för att kunna utveckla Dalarna mot vår framtidsvision: Vi mår bra – i hela Dalarna!

Målområden

I Regionplanen beskrivs visionen, fyra målområden samt effektmål och specifika uppdrag som är styrande för nämnders och verksamheters målstyrningsprocesser. Verksamheterna ska i sin tur vidare i linjen forma, för verksamheten lämpliga mål som leder till att uppdragen, effektmålen och visionen uppnås. Målen ska utvärderas systematiskt och i respektive verksamhetsplan ska målens nyckeltal anges, samt hur målen ska formas, mätas och följas upp. Mål och aktiviteter ska finnas tillgängliga i Ledningsportalen.

Region Dalarnas målområden är:

- 1. Medborgare**
- 2. Medarbetare och Ledarskap**
- 3. Hållbar utveckling**
- 4. Digitalisering**

1. Medborgare

Alla människors lika rätt och okränkbara värde är utgångspunkten för Region Dalarnas verksamhet. Alla människor ska mötas med respekt och ges möjlighet att själva ta ansvar för och påverka sina liv. För såväl individ som samhälle är det av stor vikt att folkhälsan förbättras.

Under planperioden kommer särskild vikt att läggas vid att mäta och följa upp hur regionens samtliga verksamheter arbetar med följande effektmål (önskvärd effekt av aktiviteterna):

- Ökad närhet i hela Dalarna
- Ökad kvalitet
- Att kunna leva ett långt och lyckligt liv i Dalarna

Nyckeltal och uppföljningsmått för effektmålen arbetas fram per styrelse och nämnd och fastställs i november 2020.

Varje nämnd ges i uppdrag att formulera mål som leder till att effektmålen i regionplanen nås och att vi närmar oss visionen.

2. Medarbetare och Ledarskap

Region Dalarna ska vara en attraktiv och hållbar arbetsgivare. Långsiktighet krävs i arbetet med att behålla, rekrytera och utveckla medarbetare. Medarbetarskapet behöver utvecklas och särskilt fokus behöver sättas på ledarskapsutveckling. Det är viktigt att vi trivs på arbetet och har en god arbetsmiljö. Vi ska skapa arbetsplatser där medarbetarna stannar kvar och utvecklas. Ett gott ledarskap är nyckeln till framgång.

Under planperioden kommer särskild vikt att läggas vid att mäta och följa upp hur regionens samtliga verksamheter arbetar med följande effektmål (önskvärd effekt av aktiviteterna):

- Ökad trivsel på jobbet
- Ökad fast bemanning - minskat beroende av hyrpersonal
- Bättre stöd i ledarskapet

Nyckeltal och uppföljningsmått för effektmålen arbetas fram per styrelse och nämnd och fastställs i november 2020.

Varje nämnd ges i uppdrag att formulera mål som leder till att effektmålen i regionplanen nås och att vi närmar oss visionen.

3. Hållbar utveckling

Dalarna ska ha en hållbar utveckling ur de tre perspektiven social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet. Det ska vara självklart att kunna leva på sin lön och ha ett arbete att gå till. Företagarna ska uppleva att näringslivsklimatet är gott. Region Dalarna och Dalarnas kommuner ska ha goda samverkansformer som säkerställer en positiv utveckling som kommer dalfolket till del.

För att lösa kompetensförsörjningen och våra behov av transporter krävs en förbättrad och förstärkt infrastruktur.

Region Dalarnas negativa miljöpåverkan måste minska och hållbarhetsarbetet ska bidra till att få bort gifter och utsläpp från fossila bränslen. Den mat vi stoppar i oss ska vara sund, säker och inte komma från djur som behandlats med antibiotika i tillväxtsyfte. Region Dalarna har ett stort miljöansvar och behöver ta medvetna beslut vid inköp och upphandling av material, transporter, livsmedel, med mera.

En välordnad och god ekonomi är en förutsättning för att klara den utveckling som krävs sett till regionens demografiska utmaningar. Styr- och ledningssystem behöver utvecklas så att det blir enkelt för verksamheterna att hålla kostnadsutvecklingen nere.

Under planperioden kommer särskild vikt att läggas vid att mäta och följa upp hur regionens samtliga verksamheter arbetar med följande effektmål (önskvärd effekt av aktiviteterna):

- Minskad miljöpåverkan
- Starkare ekonomi
- Bättre infrastruktur i hela Dalarna

Nyckeltal och uppföljningsmått för effektmålen arbetas fram per styrelse och nämnd och fastställs i november 2020.

Varje nämnd ges i uppdrag att formulera mål som leder till att effektmålen i regionplanen nås och att vi närmar oss visionen.

4. Digitalisering

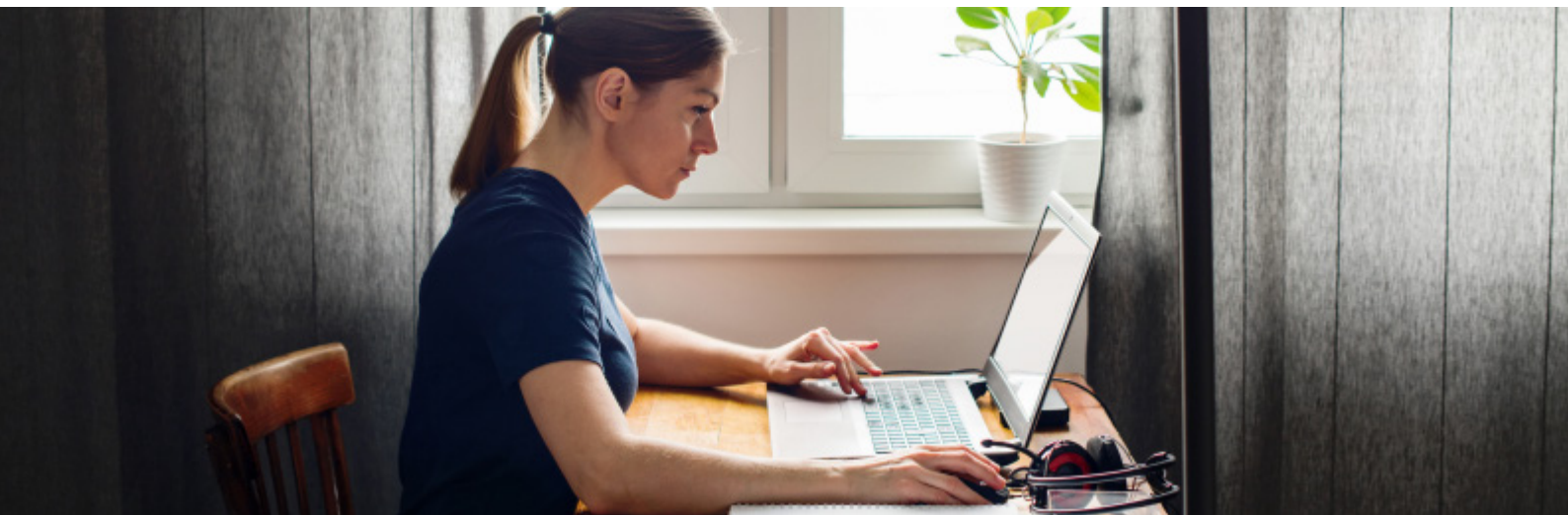
Digitalisering är en stor utmaning för Region Dalarna men också en stor möjlighet. Tillgången till den digitala infrastrukturen behöver fortsätta att byggas ut i hela länet. Rätt använd bidrar digitaliseringen till att öka närhet och service, trots stora avstånd. Digitalisering kan också bidra till ett ökat självbestämmande och demokratiskt deltagande. Det ska vara lätt att vara digital såväl inom Region Dalarna som i länet.

Under planperioden kommer särskild vikt att läggas vid att mäta och följa upp hur regionens samtliga verksamheter arbetar med följande effektmål (önskvärd effekt av aktiviteterna):

- Ökad demokrati och ökat inflytande
- Ökad produktivitet och effektivitet
- Modernisering av arbetsmetoder

Nyckeltal och uppföljningsmått för effektmålen arbetas fram per styrelse och nämnd och fastställs i november 2020.

Varje nämnd ges i uppdrag att formulera mål som leder till att effektmålen i regionplanen nås och att vi närmar oss visionen.

Politisk organisation och styrning

Regionfullmäktige

Regionfullmäktige är Region Dalarnas högsta beslutande församling. Regionfullmäktige fattar beslut i strategiska och övergripande frågor såsom ekonomi, budget, skattesats, patientavgifter, mål och riktlinjer för verksamheten. Regionfullmäktige ger Regionstyrelsen och nämnderna i uppdrag att genomföra och verkställa vad som anges i denna Regionplan.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen har det övergripande ansvaret för att verksamheten i nämnderna bedrivs enligt de effektmål och de uppdrag som fullmäktige har fastställt. Styrelsen bereder ärenden som ska tas upp i regionfullmäktige. Styrelsen ansvarar för att budgeten hålls och följs upp och att regionfullmäktiges beslut genomförs. Man ansvarar dessutom för miljö och säkerhet inom regionen. Regionstyrelsen har även det övergripande arbetsgivaransvaret.

Regionstyrelsen styr och ansvarar för Central förvaltning och Finansförvaltning. Central förvaltning stödjer regionens övergripande förtroendemannorganisation, tjänstemannaledningen och samtliga verksamheter. Från Central förvaltning sköts också delar av regionens externa engagemang.

Regionstyrelsen kommer vidare arbeta för att förstärka regionens upphandlingskompetens.

FINSAM-förbunden har en viktig roll i att hitta former för att människor som står i utanförskap hittar ett sammanhang. Vi menar att färre FINSAM-förbund ger en större ekonomisk styrka och välkomnar därför att en organisationsöversyn görs som ytterligare kan främja detta viktiga arbete.

Det ska vara lätt att vara digital i hela Region Dalarna. Genom att verka för att fler möten kan hållas digitalt främjas klimatet och arbete och mötesstrukturer blir mer effektiva. Region Dalarna ska ta initiativ till ett undersköterskelyft vars mål är att bättre ta tillvara undersköterskornas kompetens

och erfarenhet. Undersköterskornas möjlighet till utbildning och kompetensutveckling ska stärkas.

Regionstyrelsen ska tillföras 4 Mkr för att ta hand om all utlämning av handlingar från Region Dalarna.

För att främja hälsan för personalen avsätts 4,5 miljoner kronor till att höja friskvårdsbidraget till 2000 kronor per år.

Region Dalarnas vårdproduktion i form av genomförda besök och operationer behöver öka för att vårdköerna ska kunna kortas. Redan innan Covid-19-pandemin klarade Region Dalarna inte vårdgarantins mål för flera diagnoser. I samband med pandemin har vårdköerna ytterligare förlängts. Detta är en oacceptabel utveckling ur ett patientperspektiv. Patienterna har rätt till en vård av hög kvalitet inom vårdgarantins tidsgränser. Våra nuvarande resurser behöver användas bättre

och mer effektivt för att korta köerna. Utöver detta reserverar Region Dalarna 111 Mkr för ökad vårdproduktion. Utöver lönepotten prövas utbetalningar av dessa extra anslag av Regionstyrelsen.

Regionfullmäktige uppdrar till Regionstyrelsen i egenskap av styrelse att:

- Tillse att samtliga nämnder upprättar en budget och verksamhetsplan, med utgångspunkt i Regionplanen, som anmäls till styrelsen senast oktober 2020.

Regionfullmäktige uppdrar till Regionstyrelsen i egenskap av driftsnämnd att:

- Upprätta en budget och verksamhetsplan, med utgångspunkt i Regionplanen senast oktober 2020 med beredskap för förändringar i fullmäktige i november 2020.
- Tillse att styrelse och nämnder håller sig till fastslagen budget och att åtgärder vidtas när så inte sker.
- Tillse att följsamheten till avtal, policies och överenskommelser är god inom hela Region Dalarna.
- Resultatet ska vara minst 1 procent år 2021 och 2 procent senast år 2022 av skatter och generella statsbidrag.
- Sjukfrånvaron ska minska i Region Dalarna med 1 procentenhet jämfört med 2019 (då 2020 års statistik inte är jämförbar på grund av den då rådande pandemin).
- I högre utsträckning använda förenklat upphandlingsförfarande och höja gränsen för det samma i syfte att kunna genomföra mer hållbara inköp som främjar det lokala näringslivet.
- Utreda möjligheten att ersätta Språktolknämnden med ett samarbetsavtal.

- Verka för en organisationsöversyn av FIN-SAM-förbunden.
- Införa en gemensam utlämning av dokument.
- Tillse att fullgoda digitala möten kan hållas i Region Dalarna.
- Tillsätta en extern utredning i syfte att undersöka förutsättningarna för att lägga ut hela eller delar av ambulanssjukvården på entreprenad.
- Ta fram en uppföljningsmodell för de ekonomiska konsekvenserna av vårdskador så att dessa kan belysas ur ett ekonomiskt perspektiv.
- För att främja hälsan för personalen avsätts 4,5 miljoner kronor till att höja friskvårdsbidraget till 2000 kronor per år.

Regionstyrelsens pågående uppdrag från regionplan 2019 och 2020:

- Arbeta med utvecklingen av Regionens medarbetare och en attraktivare arbetsmiljö.
- Förbättra arbetet med att stödja och främja ett gott ledarskap.
- Bli bättre på att rekrytera, behålla och vidareutbilda medarbetarna.
- Medarbetarna ska ha en god arbetsmiljö och den ska återkommande mätas.
- Region Dalarna har som målsättning att göra sig oberoende av hyrpersonal och ska därför ta fram en handlingsplan för hur kostnaderna ska minska för hyrpersonal.
- Säkerställa att sjuksköterskor som arbetar i den direkta vården och med dess utveckling ska få ta del av ett särskilt löneyft.
- Utveckla den individuella lönesättningen.
- Nytt nattavtal ska införas.

- Säkerställa att utvecklingen av det hälsofrämjande arbetet fortsätter.
- Fortsätta arbetet med att öka primärvårdens andel av de totala resurserna för Hälso- och sjukvården över tid.
- Arbeta vidare med bemötandefrågor enligt diskrimineringslagens sju grunder.
- Ansvara för utveckling av budgetprocessen.
- Utredda om regionen i högre omfattning kan använda finansieringsmodellen anslagsfinansiering för en bättre ekonomistyrning.
- Utveckla och tydliggöra investeringsprocessen vad gäller den politiska påverkan på utredning, finansiering, beslut och igångsättnings-tillstånd.
- Kontinuerligt arbeta med att effektivisera och utveckla de administrativa stödfunktionerna.
- Resultatet ska vara minst 1 procent åren 2019-2021 och 2 procent senast år 2022.
- Igångsättningstillstånd ska krävas vid investeringar som överstiger 10 miljoner kronor.
- Investeringsbudgeten ska vara långsiktig och omfatta minst 3 år.
- Investeringspolicyn ska revideras.
- Upprätta riktlinjer för hur projekt upprättas, beviljas och följs upp inom regionen.

a) Hållbarhetsberedningen

Hållbarhetsberedningen bedriver utvecklingsarbete och bereder hållbarhets- och folkhälsofrågor i Region Dalarna. Fokus är på miljö- och hälsofrågor.

Hållbarhetsberedningen belyser ekonomiska frågor när det handlar om mål och prioriteringar

utifrån Agenda 2030. Beredningen har initiativrätt till Regionstyrelsen men inte någon egen beslutsrätt. Folkhälsofrågorna kommer att beredas i samarbete med Hälso- och sjukvårdsnämnden och Tandvårdsnämnden. I dessa frågor ska också Hållbarhetsberedningen samverka med Valförbundsrådet.

Hållbarhetsberedningen har ansvaret för att barnkonventionen implementeras och efterlevs i Region Dalarna.

Under våren 2021 beräknas ett nytt hållbarhetsprogram antas av Regionfullmäktige. Beredningen kommer att arbeta med information, utbildning och implementering av detta nya program såväl som de redan befintliga styrdokumenterna Agenda 2030 och hållbarhetspolicyn.

Region Dalarnas mål är att minska utsläppen av växthusgaser med 75 procent till år 2030, utifrån 2018 års utsläppsnivå. Beredningen arbetar för att detta mål kan uppfyllas.

Hållbarhetsberedningen uppdras att under planperioden:

- Sträva efter att regionens fordon drivs med fossilfritt bränsle.
- Belysa hur avfallsmängden inom regionen kan minskas, samt hur rutiner för återbruk och återvinning kan utformas.
- Se över hur engångsartiklar kan fasas ut och ersättas med flergångsartiklar på ett säkert och hållbart sätt.

Hållbarhetsberedningens pågående uppdrag från regionplan 2019 och 2020:

- Arbeta tillsammans med serviceförvaltningen med upphandlingar som styr mot mer miljösmarta och hållbara inköp av till exempel livsmedel.
- Göra Agenda 2030-målen kända i organisationen.

- Revidera resepolitiken för personalen så att den starkare ska styra mot hållbara resesätt.

b) Hälsovalsberedningen

År 2009 fattade Riksdagen beslut om införandet av lagen om valfrihetssystem (LOV). I Region Dalarna benämns valfrihetssystemet Hälsoval Dalarna. Den politiska ambitionen är att stärka patienternas och medborgarnas ställning och inflytande i vården. Lagen om vårdval inom primärvården kan stödja denna ambition genom att leda till ett bredare vårdutbud och förbättrad kvalitet och tillgänglighet. Detta skulle medföra ett ökat förtroende för primärvården, en större frihet, ökat lokalt ansvar för vårdgivare oavsett driftsform och dessutom en tydligare konkurrens.

Hälsovalsberedningen ska ta fram en utredning som syftar till att kartlägga olika nivåer av vårdcentralsuppdrag och vad uppdragen skall innehålla. Vårdcentraler med olika nivå på uppdragen, direkt eller indirekt, kommer att möjliggöra ett större utbud och en större mångfald av vårdgivare.

Hälsovalsensheten kommer att under år 2021 förbereda sig för att låta Folktandvårdens beställarenhet, Tandvårdsstöd Dalarna, ingå som en självständig del i sin verksamhet med driftstart den första januari 2022. Detta kommer att föranleda nödvändiga ombudgeteringar mellan Folktandvården och Hälsoval, om vilka beslut tas på Regionfullmäktige i november 2020.

Hälsovalsberedningen ska ta i beaktande, det Hållbarhetsprogram innehållande Folkhälsofrågor, som beslutas 2020.

Hälsovalsberedningens ekonomiska ram kommer att utökas med 20 Mkr utöver indexuppräknningen som ett led i att stärka primärvården.

Hälsovalsberedningen uppdras att under planperioden:

- Utredda olika varianter av hälsovalsavtal, med olika innehåll i vårdcentralsuppdraget.
- Utredda hur hälsoval kan utvecklas i syfte att premiera fast läkarkontakt och kontinuitet i primärvården.

Hälsovalsberedningens pågående uppdrag från regionplan 2019 och 2020:

- Förbättra ersättningssystemet för hälsoval så att det blir attraktivt för fler att etablera vårdcentraler och andra mottagningar.

c) Forskningsberedningen

Forskningsberedningen i Region Dalarna svarar för att säkerställa att forskning och innovation ligger i framkant. Såväl gällande Hälso- och sjukvården, som andra verksamheter i Region Dalarna.

Det är viktigt att innovationer och forskningsresultat på ett säkert sätt kan tas tillvara och genomföras.

För att kunna granska om prioriteringar implementeras och de medicinska insatserna medför förbättrad hälsa och förhöjd livskvalitet behöver Region Dalarna utveckla forskningsberedningen till att även vara ett råd för prioriteringar inom hälso- och sjukvården.

En intern innovationssluss behöver utvecklas för att samla in, ta vara på och utvärdera nya idéer som uppkommer internt bland medarbetarna i regionen.

Forskningsberedningen uppdras att under planperioden:

- Följa och belysa Regionens prioriteringsarbete.
- Särskilt följa implementeringen av personcentrerade och Individuella Vårdförlopp enligt SKR:s definition.
- Verksamhetsnära forskning ska vara prioriterat.
- Inrätta ett införande- och prioriteringsråd i samarbete med Hälso- och sjukvårdsnämnden.

- Inrätta en intern innovationssluss i samarbete med berörda nämnder och aktörer.

Forskningsberedningens pågående uppdrag från regionplan 2019 och 2020:

- Följa implementeringen av kunskapsstyrningsarbetet.
- För regionstyrelsens räkning särskilt belysa kvalitetsfrågor.
- Stimulera etablering av forskning inom regionens verksamheter och framväxten av entreprenörer inom hälso- och sjukvården i anslutning till regionens lasarett.

d) Beredningen för Dalarnas utveckling

Beredningen för Dalarnas utveckling (BDU) är ett samverkansorgan mellan länets kommuner och Region Dalarna i gemensamma utvecklingsfrågor och i genomförandet av Dalastrategin. Ett gemensamt agerande för Dalarnas bästa ska åstadkommas i balans med den kommunala och regionala självstyrelsen.

Beredningens pågående uppdrag från regionplan 2019 och 2020

- Utveckla samverkan med kommunerna.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Människor i Dalarna ska känna trygghet i att det finns hjälp att få när man behöver den. Nära till hands. Det ska finnas stor valfrihet med fler aktörer och alla patienter ska erbjudas en fast läkarkontakt. Kvaliteten är viktigast, inte driftsformen. Hälso- och sjukvården ska vara effektiv, pålitlig och hålla hög kvalitet. Hälso- och sjukvårdsnämnden har ett särskilt ansvar att uppmärksamma och följa hälso- och sjukvårdens behov och utveckling.

För de mest sjuka och sköra människorna kan vården komma hem. Mobila team utvecklas i hela Dalarna i samverkan med länets kommuner. Vårdcentralerna får en större roll i omställningen till en närmare vård och samarbetet stärks med sjukhusvården och den kommunala vården och omsorgen.

Psykisk ohälsa är en av våra stora folksjukdomar. Vårdcentralerna måste stärka sin roll som första linjens vård för såväl vuxna som barn och unga. En förstärkning av första linjen är nödvändig för att få bort köerna till barn- och ungdomspsykiatri. Tillskapandet av familjecentraler i länets alla kommuner är en viktig del i detta liksom en samlad barn- och ungdomshälsa. Det akuta omhändertagandet vid psykisk sjukdom ska fortsatt utvecklas.

Vårdcentralernas roll stärks genom att hälsoval tillförs 20 miljoner kronor under 2021 som kompensation för en ökad befolkning. Detta har inte skett sedan hälsovals införande 2010. För regionens vårdcentraler i egen regi halveras avkastningskravet för år 2021 som istället omfördelas i en pott som tilldelas de vårdcentraler i egen regi som ökar sin tillgänglighet med till exempel ett utökat öppet-hållande på kvällar och helger, drop-in-mottagning eller liknande.

Region Dalarna ska ligga i framkant inom e-hälsa för att öka tillgängligheten samt underlätta för patienter och medarbetare. Digitaliseringen av hälso- och sjukvården påskyndas genom fortsatt utbyggnad av vårdappen Min vård. Alla verksamheter ska erbjuda digital tidsbokning.

För en fortsatt god och jämlik hälso- och sjukvård, med hög effektivitet och kvalitet är det viktigt att resurserna används på rätt sätt. Samtliga verksamheter behöver kontinuerligt se över och göra prioriteringar inom medicinsk teknik, läkemedel, bemanning, lokaler och personalens arbetsuppgifter.

Som ett led i strävan att frigöra tid för vårdpersonal att ägna sig åt att just vårda ska Vårdnära Service breddinföras i samarbete med Servicenämnden. Vårdnära service är även ett sätt att öka såväl vårdkvaliteten som kvaliteten på städning och vidare ett sätt att säkra kosthanteringen för patienten med servering av rätt kost i önskad tid.

I Dalarna kraftsamlar vi för att människor inte ska bli sjuka. Det förebyggande och hälsofrämjande arbetet stärker människor så att fler kan leva ett långt och lyckligt liv. För att lyckas med det förebyggande arbetet krävs ett tätare samarbete med civilsamhället och kommunerna. Till exempel ser regionen positivt på tillskapandet av så kallade Fontänhus då det visat sig vara en mycket bra verksamhet för att få människor ur utanförskap.

Den ofrivilliga ensamheten är ett stort samhällsproblem som under lång tid har ökat, särskilt bland äldre. Det ökar risken för depression och har en

allmänt negativ påverkan på hälsan. I samarbete med kommunerna kan vi vara en kraft mot ensamheten. Ett samarbete med kommunerna är också viktigt för att tillse en sammanhållen vård för de mest sjuka och sköra patienterna, till exempel personer med demenssjukdom.

Regionfullmäktige uppdrar till hälso- och sjukvårdsnämnden att:

- Utifrån fullmäktiges fastställda mål och ekonomiska ramar upprätta en verksamhetsplan och budget som anmäls till Regionstyrelsen senast oktober 2020.
- Förbättra tillgängligheten inom primärvården genom att fler vårdcentraler i vår egen regi erbjuder utökade öppettider under kvällar och helger, samt drop-in-tider.
- Förstärka valfriheten och tillgängligheten inom förlossningsvården och eftervården med syftet att skapa förutsättningar för säkrare och tryggare förlossningar.
- Öka andelen direkt patientarbete, samt produktiviteten inom sjukvården.
- Utredda hur resurser kan flyttas från sjukhusvården till primärvården, i linje med vad som avses i den nya primärvårdsreformen.
- Förstärka primärvårdens möjligheter att möta psykisk ohälsa hos barn, unga och vuxna i Dalarna, samt korta köerna till BUP.
- Bidra till att fler fontänhus kan starta i Dalarna.
- Uppdra till Hälso- och sjukvårdsdirektören att se över och vid behov förändra ledningsorganisationen i syfte att öka effektiviteten och tydligheten inom hälso- och sjukvården.
- Breddinföra vårdnära service i samverkan med Servicenämnden och andra berörda aktörer.
- Att öka Region Dalarnas styrning och uppfölj-

ning av den högspecialiserade vården och förändra fördelningen av patienter till universitetssjukhusen.

Hälso- och sjukvårdsnämndens pågående uppdrag från regionplan 2019 och 2020:

- Konkurrensutsätta verksamheter för att utveckla kvalitet och tillgänglighet.
- Konkurrensutsätt delar av verksamheter som under lång tid inte klarat vårdgarantin.
- Utveckla den digitala vårdcentralen, Min vård, med fler funktioner och tjänster, sänkta patientavgifter och förstärkt marknadsföring.
- Göra det möjligt att boka och omboka sin tid via webben.
- Fortsätt utveckla e-hälsa, tidsbokning på nätet, distansbesök genom digitala hälsorum och videosamtal.
- Utred hur tillgängligheten kan förbättras i hela Dalarna speciellt utanför centralorterna, genom exempelvis digitala hälsorum, mobila vårdteam och mindre vårdcentralfilialer.
- Införa fler mobila vårdteam i regionen, i samarbete med kommunerna, i syfte att förbättra omhändertagandet av de mest sjuka och sköra patienterna.
- Primärvårdens andel av de totala resurserna för hälso- och sjukvård ska öka över tid.
- Utred ambulanssjukvården med bedömningsbil, helikopter, IVPA, första hjälpen-larm och PRIO1-verksamheten.
- Det ska finnas minst en bröstkompressionsmaskin på varje ambulansstation.
- Sänka regionens kostnader för läkemedel.
- Påbörja arbetet med effektiviseringar inom områdena läkemedel, vård i egen regi/ökad vårdförsäljning samt minskat beroende av hyrpersonal.
- Se över möjligheten att utöka antalet platser på Patienthotellet i Falun och införa platser i anslutning till Mora lasarett.
- Erbjuder självtest för HPV-virus till dem som ej hör sammar kallelse för cellprovtagning på MVC.
- Låta ett eget rum inom slutenvården vara en målsättning och att inte behöva dela rum med det motsatta könet en självklarhet.
- Öppna familjecentraler tillsammans med kommunerna så att det finns minst en i varje kommun.

Regionala utvecklingsnämnden

Regionala utvecklingsnämnden ansvarar för den Regionala utvecklingsförvaltningen.

Kompetensförsörjning är en helt avgörande fråga för länets fortsatta utveckling och hållbar tillväxt. Den regionala utvecklingsförvaltningen ska medverka i det strategiska arbetet med kompetensförsörjning. Regionala utvecklingsförvaltningen ska se till att rätt utbildningar förläggs till Dalarna för att matcha arbetsmarknaden där behov finns. En väl fungerande samverkan och dialog på lokal, regional, nationell och EU-nivå är nödvändig.

Dalarna är Sveriges fjärde största exportlän och många företag agerar på en global marknad. För att stärka näringslivet krävs en bättre infrastruktur där företag har goda förutsättningar att transportera varor och tjänster. Nämnden ska bidra till en modern och stärkt transportinfrastruktur som skapar förutsättningar för gods- och persontransporter med bra kopplingar till omvärlden. Under 2021 kommer även Dalarnas länstransportplan att revideras.

Insatserna i miljö och klimatarbetet med anledning av EU:s program Green New Deal ska öka. Samarbete med Botniska korridoren och Mälardalsrådet bör intensifieras i syfte att stärka infrastrukturen i Dalarna. Dalabanan möjliggör expansion inom näringslivet och ger skjuts åt besöksnäringen. Att arbeta för att korta restiden på Dalabanan är prioriterat. Även bredbandsutbyggnad och digitala miljöer ska utvecklas i hela Dalarna.

Regionala utvecklingsnämnden ska arbeta för en vidareutvecklad dialog mellan regionen och länets kommuner samt även samverka med statliga myndigheter, där länsstyrelsen och Högskolan Dalarna ska prioriteras.

Nämnden ska samverka med relevanta aktörer såsom näringsliv, företagande och innovatörer för att företräda regionala intressen och utveckla länets attraktivitet. Nämnden ska ta initiativ, leda, samordna och koordinera utvecklingsprocesser i länet.

Det civila samhället ska tas till vara, exempelvis ska socialt företagande främjas. Varumärkesarbetet är viktigt för att öka länets attraktivitet. Ungdomars och äldres situation ska särskilt uppmärksammas.

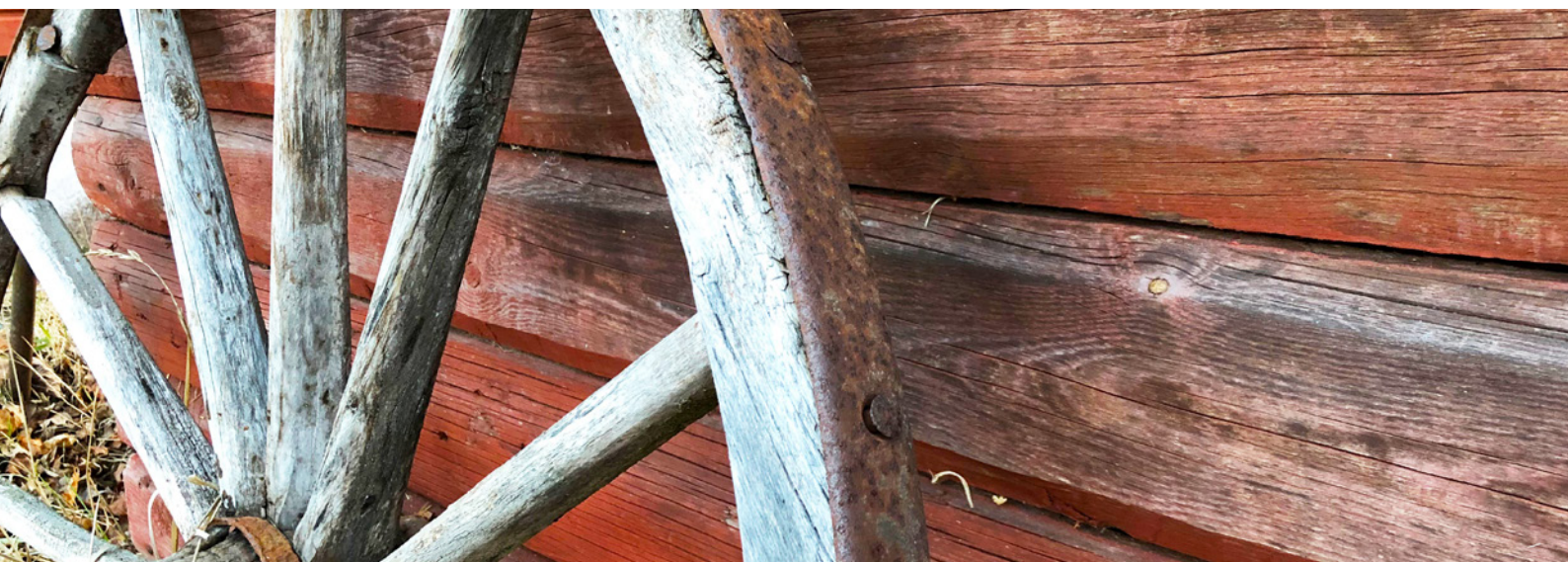
Regionala utvecklingsnämnden får ett tillskott på 3 Mkr för en satsning på infrastruktur, kompetens och analys, samt socialt företagande.

Regionfullmäktige uppdrar till regionala utvecklingsnämnden att:

- Utifrån fullmäktiges fastställda mål och ekonomiska ramar upprätta en verksamhetsplan och budget som anmäls till styrelsen senast oktober 2020.
- Arbeta fram en strategi för ett ökat antal infrastrukturinvesteringar i Dalarna, specifikt Dalabanan, i samverkan med Kollektivtrafiknämnden.
- Verka för att alla i Dalarna ska få tillgång till en bredbandsuppkoppling.
- Främja entreprenörskap inom socialt företagande i Dalarna.
- Färdigställa trafikförsörjningsprogrammet i samverkan med Kollektivtrafiknämnden (fastställs av fullmäktige).

Regionala utvecklingsnämndens pågående uppdrag från regionplan 2019 och 2020:

- Kommunikationerna till norra Dalarna ska ligga i linje med näringslivets utveckling och behov.

- Region Dalarna ska inrätta ett forum för samverkan med statliga myndigheter så att statens närvaro säkerställs och utvecklas.
- Region Dalarna bör stärka samverkan med Högskolan Dalarna i syfte att attrahera resurser för forskning, innovation och transnationella samarbeten.
- Regionen ska verka för att fler yrkeshögskoleutbildningar (YH-utbildningar) förläggs till Dalarna.
- Under planperioden tillsammans med kommunerna verka för att kvaliteten på gymnasieutbildningarna förbättras samt att utbudet på utbildningar svarar upp emot arbetsmarknadens krav på kompetens.

Kollektivtrafiknämnden

Utbyggd tågtrafik kombinerat med en genomtänkt regional busstrafik ger människor ökade möjligheter att välja bostadsort och arbetsplats. Ett mål är att kunna erbjuda en attraktivare kollektivtrafik. Resandet med färdtjänst och sjukresor påverkar varandra. En bättre samordning av dessa tjänster är nödvändig för att kunna förbättra servicen och skapa en mer effektiv organisation. Det pågår ett arbete med att ta fram ett trafikförsörjningsprogram som kommer att ange kollektivtrafikens inriktning de kommande åren.

Trafikplaneringen bör involvera kommunerna på ett tillfredsställande sätt. En viktig uppgift kommer därför att vara att förverkliga ovannämnda trafikförsörjningsprogram som beräknas träda i kraft i början av 2021. Arbetet med intern kontroll, arbetsmiljö och interna rutiner ska fortsatt stärkas. Med en QR-kodläsning kan digitala kallelser och bussbiljetter skickas ut till patienten/resenären vilket kommer att förbättra kvaliteten och effektivisera arbetet.

Regionfullmäktige uppdrar till kollektivtrafiknämnden att:

- Utifrån fullmäktiges fastställda mål och ekonomiska ramar upprätta en verksamhetsplan och budget som anmäls till styrelsen senast oktober 2020.
- Förbättra tillgängligheten genom att göra det möjligt att boka färdtjänstresor digitalt.
- Införa timmestrafik på Dalabanan från år 2021 på sträckan Borlänge - Mora.

Kollektivtrafiknämndens pågående uppdrag från regionplan 2019 och 2020:

- Ansvara för att processen med trafikplanering involverar kommunerna på ett tillfredsställande sätt.
- Se över och utveckla det gemensamma skol- skjutsreglementet tillsammans med kommunerna.
- Arbeta fram en hållplatsstrategi.
- Färdigställa trafikförsörjningsprogrammet i samverkan med RUN (fastställs av fullmäktige).
- Utveckla QR-kodläsning för digital kallelse som buss- och tågbiljett.

Kultur- och bildningsnämnden

Med yttrandefriheten som grund ska kulturen vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft som även tar vara på det kulturella arvet. Kultur och bildning ska vara tillgänglig i hela länet och bidra till demokratisk utveckling.

En filmfond ska upprättas för att uppmuntra till filmskapande i Dalarna. Samarbetet med kommunen gällande läsfrämjande insatser ska utvecklas. Detta då läsande främjar barns språkliga utveckling - En bra start i livet!

Folkhögskolorna ska nyttjas för att utbilda och omskola personer för anställning inom yrken som behövs inom Region Dalarna.

Kristinehallen renoveras och byggs ut i samarbete med Falu kommun. Kultur- och bildningsnämnden får 5 Mkr i utökad hyreskostnad från år 2023.

Kultur- och bildningsnämnden är huvudansvarig för genomförandet av Kultur- och bildningsplanen för åren 2019 - 2022. Nämnden ska vidare inventera och fatta beslut om hur digitaliseringen kan fördjupas inom ansvarsområdet. Barn och ungdomar är en prioriterad målgrupp för Region Dalarnas kulturverksamhet. Att läsa för barn har stor betydelse för språkutvecklingen. Språket är en starkt bestämmande faktor för social hållbarhet genom den stora påverkan det har för barnets skolgång, hälsa och långsiktiga livschanser.

1 mkr till verksamhetsutveckling, enligt nämndens prioriteringar.

Regionfullmäktige uppdrar till kultur- och bildningsnämnden att:

- Utifrån fullmäktiges fastställda mål och ekonomiska ramar upprätta en verksamhetsplan och budget som anmäls till styrelsen senast oktober 2020.
- Utredda gemensam fastighetsförvaltning för samtliga kulturstiftelser.
- Verka för att personer med funktionsnedsättningar ska kunna ta del av folkhögskolornas utbild.
- Öronmärka föreningsbidrag till barn och ungdomar med funktionsnedsättningar.

Kultur- och bildningsnämndens pågående uppdrag från regionplan 2019 och 2020:

- Ta fram en strategi för kulturella näringar.
- I samarbete med Regionala utvecklingsnämnden och Visit Dalarna utveckla besöksnäringen.
- Utvärdera om kulturbussen har avsedd effekt.
- Utredda hur Musikkonservatoriet och regionens egna folkhögskolors placering, driftform och finansiering ska se ut i framtiden.

Serviceenämnden

Serviceenämnden ansvarar för servicefunktionerna inom Region Dalarna. Här finner vi förvaltningen Regionservice som leder, utför, utvecklar och effektiviserar servicetjänster inom områden som kost, lokalvård, logistik, fastighetsdrift, Vårdnära service och Fredriksbergsvätten. Servicen kan utföras i egen regi, i samarbete med andra huvudmän eller genom upphandling.

I nämndens uppdrag ingår bland annat att utvärdera så att det är den mest fördelaktiga driftsformen för koncernen som hela tiden används för att medverka till att Region Dalarna uppnår en långsiktigt hållbar ekonomi.

Som ett led i att öka såväl vårdkvalitet som kvaliteten på städning och en säker kosthantering för patienten med servering av rätt kost i önskad tid, ska Vårdnära Service breddinföras i samarbete med Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Regionfullmäktige uppdrar till serviceenämnden att:

- Utifrån fullmäktiges fastställda mål och ekonomiska ramar upprätta en verksamhetsplan och budget som anmäls till styrelsen senast oktober 2020.

Serviceenämndens pågående uppdrag från regionplan 2019 och 2020:

- Breddinföra vårdnära service i samverkan med hälso- och sjukvården och andra berörda aktörer.
- Leverera god service med bra kvalitet och bidra till nytta och kostnadseffektivitet i hela koncernen.
- Arbeta med att optimera digitala beställarfunktioner.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden ansvarar för all fastighetsförvaltning och lokalförsörjning inom regionen för att säkra att fastigheternas värde bevaras. Ansvaret omfattar bland annat investeringar i fastigheter och övergripande energiförsörjning samt beslut om köp, försäljning och rivning av fastigheter. För att verksamheten ska utföra sina uppdrag bra och kostnadseffektivt måste hänsyn tas till funktionssäkerhet och frågor om robusthet redan i den tidiga planeringen av nya eller förändrade verksamheter, funktioner och tekniska system. Nämnden ska verka för en sund byggmarknad, som fastighetsnämnd, men även tillsammans med andra.

Satsningen på förnyelsebar energi ska fortsätta, bland annat genom att anlägga solceller på regionens fastigheter. Redovisning ska ske i delårsrapporterna och årsredovisningen där följande ska redovisas: Investeringar för att öka installerad kapacitet och elproduktion.

Regionfullmäktige uppdrar till fastighetsnämnden att:

- Utifrån fullmäktiges fastställda mål och ekonomiska ramar upprätta en verksamhetsplan och budget som anmäls till styrelsen senast oktober 2020.

- Ta fram en plan för elbilsaddare i anslutning till regionens verksamheter.
- Följa forskning och utveckling inom träbyggnation och verka för ett ökat träbyggande inom regionen.
- Fortsätta följa den digitala utvecklingen av fastigheternas styrsystem och digitaliseringen av byggprocessen.
- Utarbeta en rivningsstrategi som leder till minskad miljöbelastning.
- Använda livslängdskalkyler vid omfattande renovering och nyproduktion.

Fastighetsnämndens pågående uppdrag från regionplan 2019 och 2020:

- Fortsätta att satsa på förnyelsebar energi, bland annat genom att anlägga solceller på regionens fastigheter.
- Minska utsläppen av växthusgaser.
- Arbeta med att digitalisera och automatisera styrning av exempelvis värme och ventilation för ytterligare effektivisering av drift och underhåll.

Tandvårdsnämnden

Nämnden har ansvar för att Folktandvården arbetar efter den övergripande verksamhetsplan som upprättats för tandvården i Dalarna. Genom att förebygga, utreda och behandla tandsjukdomar, symptom och skador ska Folktandvården genom sitt arbete bidra till en god tandhälsoutveckling på lika villkor för befolkningen i Dalarna.

Enligt tandvårdslagen skall Folktandvården ansvara för regelbunden och fullständig tandvård för barn och ungdomar till och med det år de fyller 23 år, specialisttandvård för vuxna, samt akut-tandvård och övrig tandvård för vuxna i den omfattning som regionen bedömer lämpligt.

Hälsovalsenheten kommer att under år 2021 förbereda sig för att låta Folktandvårdens beställarenhet, Tandvårdsstöd Dalarna, ingå som en självständig del i sin verksamhet med driftsstart den första januari 2022. Detta kommer att föranleda nödvändiga ombudgeteringar mellan Folktandvården och Hälsoval, om vilka beslut tas på Regionfullmäktige i november 2021.

Regionfullmäktige uppdrar till tandvårdsnämnden att:

- Utifrån fullmäktiges fastställda mål och ekonomiska ramar upprätta en verksamhetsplan och budget som anmäls till styrelsen senast oktober 2020.
- Utreda möjligheterna till ökade öppettider

Tandvårdsnämndens pågående uppdrag från regionplan 2019 och 2020:

- Utveckla rekryteringsprocessen tillsammans med regionstyrelsen.
- Utred införande av mobil tandvårdsklinik.

Patientnämnden

Patientnämnden har till uppgift att främja kontakten mellan patient och hälso- och sjukvård, samt tandvården. Verksamheten är fristående, opartisk och reglerad enligt särskild lag. Nämnden övertar inte ansvar och befogenheter från vårdgivaren och har inga disciplinära befogenheter. Den utåtriktade verksamheten med informationsinsatser är en del av patientnämndens verksamhet. Stödpersonsverksamheten utgör en annan del. Samverkan mellan patientnämnden, vårdgivare och IVO är en viktig del.

Genom regional och nationell uppföljning av ärenden som har koppling till patentlagens intentioner, bidrar patientnämnden till kvalitetsutveckling och en ökad patientsäkerhet.

Nämnden ska bidra till utvecklade och utökade analysrapporter för att kunna identifiera brister och risker i hälso- och sjukvård och tandvård. Patientnämnden ska genom utökade informationsinsatser och marknadsföring nå ut bredare till befolkningen och till olika verksamheter..

Regionfullmäktige uppdrar till patientnämnden att:

- Utifrån fullmäktiges fastställda mål och ekonomiska ramar upprätta en verksamhetsplan och budget som anmäls till styrelsen senast oktober 2020.

Språktolksnämnden Dalarna

Detta är en gemensam nämnd för Region Dalarna, Avesta kommun, Borlänge kommun, Falu kommun, Gagnefs kommun, Hedemora kommun, Leksands kommun, Ludvika kommun, Mora kommun, Orsa kommun, Rättviks kommun, Smedjebackens kommun samt Sätters kommun med ansvar för språktolförmedlingsverksamhet.

Region Dalarna är ålagd att erbjuda tolk för de vårdsökande.

Som komplement till de traditionella tolksituationerna som dels är fysiskt på plats med patienten, samt via telefon, finns tjänsten Tolk Online i Dalarna.

Regionfullmäktige uppdrar till språktolksnämnden att:

- Utifrån fullmäktiges fastställda mål och ekonomiska ramar upprätta en verksamhetsplan och budget som anmäls till styrelsen senast oktober 2020.

Gemensam nämnd för kostsamverkan, Mora

Den gemensamma nämnden för kostsamverkan i Mora ansvarar för mat- och livsmedelsförsörjningen vid Mora lasarett, samt för den kostservice som Region Dalarna bistår Mora kommuns äldreomsorg med genom köket vid Mora lasarett.

Regionfullmäktige uppdrar till nämnden för kostsamverkan att:

- Utifrån fullmäktiges fastställda mål och ekonomiska ramar upprätta en verksamhetsplan och budget som anmäls till styrelsen senast oktober 2020.

Gemensam nämnd Hjälpmedel Dalarna

Hjälpmedel Dalarna har till uppgift att genom aktivt samarbete över organisations- och huvudmannagränser vara både Region Dalarnas och Dalarnas kommuners resurs gällande tillhandahållande stöd/rådgivning/ konsultation/information/utveckling och utbildning inom hjälpmedelsområdet.

Hjälpmedel Dalarna ska med utgångspunkt ur patientens/brukarens behov tillhandahålla tjänster samt säkra och funktionella hjälpmedel som bidrar till att öka tillgängligheten och delaktigheten för personer med funktionsnedsättning. De hjälpmedel och tjänster som tillhandahålls ska vara kostnadseffektiva utifrån ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Hjälpmedel Dalarna ska bidra till jämlik hälsa genom att möjliggöra ökad delaktighet och tillgänglighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Uppdraget är också att göra hjälpmedel tillgängliga och begripliga för Dalarnas invånare i syfte att de ska kunna behålla sin självständighet och därmed bidra till ett minskat behov av sjukhusvård och kommunal omsorg.

Nämnden får ett tillskott på 0,5 miljoner för att bland annat täcka ökade hyreskostnader.

Regionfullmäktige uppdrar till gemensam nämnd hjälpmedel att:

- Utifrån fullmäktiges fastställda mål och ekonomiska ramar upprätta en verksamhetsplan och budget som anmäls till styrelsen senast oktober 2020.
- Särskilt bevaka och beakta arbetsmiljön med anledning av evakueringen under ombyggnation och återställande av de utdömda lokalerna.

Nämndens pågående uppdrag från regionplan 2019 och 2020:

- Utredda ett högkostnadsskydd för hjälpmedel.

Revisionen

Förtroendevalda revisorers uppgift är att vara ett demokratiskt kontrollinstrument. Syftet är att pröva om:

- Regionstyrelsens och nämndernas verksamhet utövas på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt.
- Verksamheten bedrivs enligt politiska mål och intentioner.
- Räkenskaperna är rättvisande och att den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisorerna ska enligt god revisionssed ha en rådgivande och stödjande roll i förhållande till styrelse och nämnder utan att därför inkräkta på sin oberoende ställning.

Förslag till budget för revisorernas verksamhet har i maj inlämnats till fullmäktiges presidium. Revisionen föreslår att anvisa 6,5 miljoner som ställs till revisorernas förfogande.

Ekonomisk strategi 2021-2023

Styrmodell

Regionfullmäktige beslutar om regionplan och budget med vision, målområden, effektmål samt de uppdrag till styrelser och nämnder som ska genomföras under åren 2021-2023. Styrmodellen ska säkerställa att den politiska viljeinriktningen blir känd och får genomslag i verksamheterna, att visionen och målen är välförankrade och uppnås framgångsrikt samt att god ekonomisk hushållning säkras. För att effektivisera och kvalitetssäkra styrmodellen har en ny budgetprocess tagits fram.

Budgetprocessen

Starten för kommande års planerings- och budgetprocess sker genom bokslutskonferensen som genomförs varje år i februari som en uppföljning av föregående år. Det övergripande budgetarbetet är förlagt till våren eftersom regionplanen fastställs i juni. Utifrån nu gällande regionplan ska förvaltningarna ta fram ett planeringsunderlag inkluderande effektiviseringar för en treårsperiod. Den information som planeringsunderlaget genererar utgör förutsättningar för den politiska ledningens framarbetande av regionplanen. MBL-förhandling sker i maj och förslag till regionplan och budget läggs fram till regionstyrelsen i juni för fastställande av regionfullmäktige i juni. Regionfullmäktige fastställer regionplan och budget samt finansplan för de kommande tre åren vid sammanträdet i juni. Regionplanen anger vision, målområden och övergripande effektmål för perioden samt ger uppdrag och ekonomiskt utrymme för respektive nämnd/styrelse. När regionplan och budget är fastställd i regionfullmäktige startar arbetet med en detaljerad verksamhetsplan och budget på nämnds- och förvaltningsnivå. En tydlig koppling ska finnas mellan regionplan och budget med dess målområden och effektmål och nämndens/förvaltningens verksamhetsplan och budget.

Utifrån regionplanen tar respektive nämnd fram sin verksamhetsplan inklusive budget, som inkluderar finansiering från såväl regionbidrag som övriga nämndspecifika intäkter, för beslut senast i oktober. Verksamhetsplan och budget ska fastställas i respektive nämnd senast i oktober. Därpå tar

arbetet med verksamheternas handlingsplaner vid för att beskriva de aktiviteter som ska utföras för att uppnå de ställda målen. Justeringar i budget kan komma att göras under hösten med anledning av budgetpropositionen och väsentliga förändringar i skatteprognosen. Eventuella justeringar beslutas av regionfullmäktige i november. Om fullmäktige beslutar om justeringar får nämnderna och styrelserna i uppdrag att fastställa ändringarna i december för återrapportering till regionstyrelsen.

Samtliga nämnder och styrelser ska fortlöpande arbeta med effektiviseringar och rationaliseringar i syfte att uppnå ökad kvalitet och produktivitet.

Uppföljning

Uppföljning används som grund för planeringen där erfarenheter av det som hänt utnyttjas vid planering för framtiden. Uppföljning sker löpande genom månadsrapporter, tertialrapporter och delårsrapport. I periodrapporten ska det ekonomiska läget beskrivas där budget är utgångspunkten för jämförelse samt förslag till åtgärder om budgeten inte kan hållas. Periodrapporter ska upprättas för samtliga månader mellan februari och november.

Delårsrapport

Delårsrapporten ska redovisas från juli månad för antagande av fullmäktige i september. En delårsrapport är i första hand ett internt styrdokument som används av fullmäktige för uppföljning av målen för ekonomi och verksamhet.

Delårsrapporten behöver inte innehålla en fullständig utan endast en förenklad förvaltningsberättelse där fokus ska vara att beskriva väsentliga händelser och förväntad utveckling utifrån målen. Balansräkning och resultaträkning ska ingå. Budget och balanskravsresultatet ska vidare stämmas av mot helårsprognosen.

Uppföljning sker också av ett enskilt år i årsredovisningen. Där följs de strategiska målen, nyckeltalen och det ekonomiska utfallet upp. Genom att arbeta med analyser, uppföljning och jämförelser skapar det en bättre helhetsbild för våra verksam-

heter och för våra resultat. Ledningens genomgång är ett värdefullt verktyg för uppföljning.

Investeringsprocessen

Regionens investeringsprocess ska fortsätta att utvecklas. Den ska innehålla dokumenterade riktlinjer och rutiner för styrning av större investeringsobjekt. Regionstyrelsen ska säkerställa att dessa följs. Större investeringar ska bygga på politiska beslut med tillräckliga underlag. Underlagen ska ge en bra grund till prioritering av olika projekt och innehålla kostnader för investeringen samt effekter på kommande driftskostnader. Riskanalyser ska genomföras inför varje ny större investering. Genomförandegraden av beslutade investeringar ska vara tillfredställande. Uppföljning och återrapportering av pågående investeringsprojekt ska säkerställas av regionstyrelsen/nämnder. Investeringsbudgeten ska beslutas och prioriteras genom politiska beslut. Reinvesteringar som inte innebär ökade driftskostnader ska kunna beslutas av respektive förvaltningschef/-divisionschef. Investeringsprojekt ska genomföras inom tagen rambudget och nämnders/styrelser driftbudgetar.

Intern kontroll

För att säkerställa att styrningen är god krävs en väl utvecklad intern kontroll. Regionfullmäktige beslutar om reglerna och regionstyrelsen har det övergripande ansvaret att se till att det finns en god intern kontroll. Varje nämnd och styrelse ansvarar för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde och ska utifrån sin riskanalys varje år

anta en plan för den interna kontrollen. Samtliga nämnder ska följa upp den interna kontrollen löpande under hela året. Intern kontroll ska följas upp minst två gånger om året, varav tertialrapporten utgör ett av de tillfällena.

Hela organisationen och dess verksamheter ska omfattas av den interna kontrollen. Varje år genomförs ett flertal riskanalyser av de processer och rutiner som finns inom respektive enhet. Riskerna identifieras och väsentlighetsanalyseras samt att det görs en bedömning kring huruvida eventuella ytterligare åtgärder behöver vidtas löpande. Resultatet av den genomförda risk- och väsentlighetsanalysen utgör tillsammans med nämndens riskanalys grund för att ta fram internkontrollplanen.

Eftersom nya förutsättningar och händelser inträffar och processer utvecklas måste internkontrollen vara ett ständigt pågående arbete. Hälso- och sjukvården ska i sina riskanalyser beakta tillgången på nödvändigt material då stora brister tidigare uppstått vid byte av tredjepartsleverantör, samt Coronaepidemin.

Finansiella förutsättningar, god ekonomisk hushållning och strategi

Sveriges kommuner och regioner (SKR) skatteunderlagsprognos per 1 oktober utgår från ett scenario för samhällsekonomin där en stadig men utdragen återhämtning driver den svenska ekonomin mot normalkonjunktur 2024.

Nyckeltal för den svenska ekonomin

(SKR budget och redovisningschefsnätverk 2 oktober)

(procentuell förändring)	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BNP ¹	1,3	-4,2	2,8	3,2	2,6	2,2
Sysselsättning, timmar ¹	-0,3	-3,7	1,5	1,5	1,5	0,9
Relativ arbetslöshet, procent	6,8	8,8	9,5	8,6	7,7	7,5
Timlön, Nationalräkenskaperna	3,8	4,2	0,5	2,3	2,5	2,7
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,6	2,3	2,1	2,3	2,5	2,7
Inflation, KPIF	1,7	0,5	1,2	1,6	1,8	2,0
Inflation, KPI	1,8	0,5	1,1	1,8	2,2	2,4
Befolkning, 15–74 år	0,7	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5

1) Kalenderkorrigerat

Under 2020 har tillskjutits 12,5 miljarder kronor i form av ett permanent tillskott till kommunsektorn, där regionerna erhåller 30 procent. Av de 3,7 miljarder kronor som de 30 procent innebär beräknas Dalarnas del till 105 miljoner kronor. I budgetpropositionen föreslås ytterligare 10 miljarder kronor varav Dalarnas del motsvarar cirka 83 miljoner kronor och för 2022 cirka 42 miljoner kronor. Från 2023 avslutas satsningen. Andra ekonomiska regleringar som ingår i återfinns i nedanstående tabeller som presenterades i Ekonominytt 08/2020.

Tillskott till regioner enligt höstproposition och SKR:s prognos

(mnkr)	2020	2021	2022	2023
Totalt enligt BP2020 EkonomiNytt 10/2019	34 650	35 550	35 550	35 550
Skatteväxlingar 2020, OBS! saknas i RK:s underlag	7	7	7	7
Tillskott VÅP 2020		3 750	3 750	3 750
Tillskott BP2021		3 000	1 500	
Övriga ekonomiska regleringar				
Kompensation för sänkt skatt 65 år		799	799	799
Skatteavtalet Sverige Danmark		17	17	17
Avsättning periodiseringsfond		-60	-60	-60
Förmånsvärden personbilar		-23	-114	-204
Justerad pensionsålder				-917
Totalt enligt detta EkonomiNytt	34 657	43 040	41 449	38 942

(kr per invånare)	2020	2021	2022	2023
Totalt enligt BP2020 EkonomiNytt 10/2019	3 358	3 416	3 389	3 363
Skatteväxlingar 2020, OBS! saknas i RK:s underlag	1	1	1	1
Tillskott VÅP 2020	0	360	357	355
Tillskott BP2021	0	288	143	0
Övriga ekonomiska regleringar				
Kompensation för sänkt skatt 65 år	0	77	76	76
Skatteavtalet Sverige Danmark	0	2	2	2
Avsättning periodiseringsfond	0	-6	-6	-6
Förmånsvärden personbilar	0	-2	-11	-19
Justerad pensionsålder	0	0	0	-87
Totalt enligt detta EkonomiNytt	3 358	4 135	3 951	3 684

Riktade statsbidrag 2021-2023

Under 2021 och 2022 föreslås också att 4 miljarder avsätts avseende uppskjuten vård och Covid-19 relaterad vård, vilket för Dalarnas del motsvarar cirka 111 miljoner kronor. Utöver ovanstående kan nämnas att medel för de prestationsbundna insatserna för att korta vårdköerna, den så kallade "Kömiljarden" fortsätter även 2021 med totalt 3 miljarder kronor. Medlen ingår inte i föreliggande budgetförslag utan lämnas efter prestation. Vidare föreslås 2 miljarder avseende minskade intäkter inom Kollektivtrafiken. Beslut om medel för 2020 har ännu inte erhållits från Trafikverket då ansökningsperioden fortgick till den 4 oktober. Under 2021 fortgår satsningen avseende testning och smittspårningen med 2 miljarder, en minskning med 4,8 miljarder jämfört med 2020.

Tabell nedan avser riktade statsbidrag som är inlagda i resultaträkningen. Där belopp framgår har Dalarnas andel av riket använts, cirka 2,79 procent. Beloppen i tabellen är avrundade till närmaste jämna miljon kronor. Överenskommelser mellan staten och SKR för alla riktade statsbidrag tecknas troligen i december 2020 eller i början av 2021 och först därefter är beloppen per bidrag helt kända. Överenskommelserna kommer i flera fall innebära krav på prestationer från Region Dalarna.

De riktade statsbidragen ligger i sin helhet på Finansförvaltningen i Region Dalarnas budget medan ansvaret för genomförandet ligger ute i verksamheten. Under 2020 skapades en styrgrupp på tjänstemannanivå för att få en struktur och ordnat införande av riktade statsbidrag. Utgångspunkten för arbetet är att regionplanen och regeringens intentioner med överenskommelserna fullföljs.

(mnkr)	Riktade statsbidrag efter budgetproposition		
	2021	2022	2023
Prestationsbundna insatser för att korta värdköerna			
Investering i hälso- och sjukvårdspersonal	84	28	
Vidareutbildning sjuksköterskor - specialistsjuksköterskor	14		
Utvecklings och karriärtjänster	3		
Återhämtningsbonus inom hälso- och sjukvården	3	10	10
Den nära vården med fokus på primärvård	92	92	84
Cancervård	17	17	17
Kvinnors hälsa och förlösningssvård	42	42	0
Civilt försvar inom hälso- och sjukvård	13	16	30
Uppskjuten vård och covid-19 relaterad vård	111	111	
Kunskapsstyrning PSV, personcentrerade och samordnade vårdförlopp	8	8	8
Stärkt ambulanssjukvården	3	3	3
Testning och smittspårning			
"Vårdmoms"	6	6	0
Förstärkning barn- och ungdomspsykiatri och insatser för barn och unga med psykisk ohälsa	8	8	0
Bekämpa psykisk ohälsa – stärkt psykiatri	25	25	
Arbete mot våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor	1	1	1
LSS statsbidrag, råd och stöd	2	2	2
Stöd minskat resande inom Kollektivtrafik			

Region Dalarnas ekonomi och strategi

Det mera osäkra ekonomiska läget ställer ytterligare krav på ökad effektivitet och produktivitet samt riktade besparingar för att uppnå en god ekonomisk hushållning i enlighet med de finansiella målen. Ökad effektivitet och produktivitet kan åstadkommas till exempel genom ett aktivt arbete med nya eller förändrade arbetssätt, stöd av digitalisering, rätt använd kompetens och förebyggande arbete. Viktiga instrument i detta arbete är planering, samordning, uppföljning samt att agera vid avvikelser med förbättringar och prioriteringar.

Regionen har en soliditet på 4,1 procent vid utgången av 2019 eller 236 miljoner kronor i eget kapital. Soliditeten beräknas öka under perioden från 2020 års beräknade 4,7 procent till knappt 12 procent 2023.

Regionen har sedan tidigare en pensionsskuld. Återlånade pensionsmedel uppgick till 6 908 mnkr vid årsbokslutet 2019.

God ekonomisk hushållning

Regionen har enligt kommunallagen att uppnå en god ekonomisk hushållning, vilket innebär att skapa så stor nytta som möjligt för medborgarna med de resurser som står till förfogande utan att övervältra kostnader på kommande generationer. God ekonomisk hushållning innebär även att skapa handlingsutrymme både på kort och lång sikt för att kunna utveckla och anpassa verksamheten och hantera kommande behov av investeringar och pensionsåtaganden. För att uppnå detta krävs att budgeterade resultatmål uppnås.

Finansiella mål	Bokslut 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Årets resultat, mnkr (enl balanskrav)	7	154	206	210	212
Resultatet, enl balanskravet, ska vara ett överskott på minst 1% åren 2019-2021 men 2% senast år 2022	0.1	1.5	2,0	2,0	2,0
Styrelsen och nämnderna ska hålla fastslagen budget och inte överskrida budgeterad nettokostnadsutveckling, %	67	100	100	100	100
Finansiell placering ska matcha pensionsskuldens utveckling och ske med minst 400 mnkr per år, %	100	100	100	100	100

Skattesats

Under 2021 och planperioden 2022-2023 beräknas skatteintäkterna utifrån oförändrad skattesats 11,63. Prognosen för skatteunderlaget utgår från beräkningen från SKR den 1 oktober 2020.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och befolkningsprognos

Skatteintäkterna beräknas minska jämfört med regionplan fastställd i juni och beror på den lägre aktiviteten i samhällsekonomin som uppstått i samband med Coronapandemin. Skatteintäkterna i resultatbudgeten är beräknade utifrån SKR:s prognos i oktober 2020.

Generella statsbidrag och utjämning kompenseras med satsningar från statens sida på 12,5 miljarder kronor per år för 2021-2023 samt 10 miljarder kronor för 2021-2022.

I skatteunderlagsprognosen beräknas befolkningssökningen i regionen under perioden 2020-2023 öka med cirka 750 personer, motsvarande 0,3 procent, vilket är en lägre ökning jämfört med de tre senaste åren.

Statsbidrag för läkemedel

Statsbidraget för läkemedel har uppräknats med 3,0 procent.

Löne- och prisförändringar

Utgångspunkten för uppräkningarna i regionplanen är att uppnå de finansiella mål som ställts upp.

Detta innebär att uppräkning för löneförändringar uppgår till 2,0 procent per år för perioden 2021-2023.

I budgeten finns ett central löneutrymme hos Finansförvaltningen för att kunna hantera lönerevisionens löneökningar. Efter genomförd löneöversyn kommer medel att fördelas till nämnderna efter lönerevisionens utfall.

Avseende högspecialiserad vård har uppräkning skett med 3 procent, medan förmånsläkemedel uppräknats med 1,8 procent för varje år under treårsperioden. Uppräkning för övriga prisuppräkringar uppgår till 1,8 procent 2021, 0,2 procent för 2022 och 0,6 procent för 2023.

Prognos för LPIK

För beräkning av kapitalkostnader använder regionen SKR:s internränta på 1,25 procent, vilket är en sänkning med 0,25 procent jämfört med 2020.

(Årlig procentuell förändring)	2020	2021	2022	2023	2024
LPIK inkl läkemedel	0,9	2,4	1,8	2,2	2,6
Timlön	2,6	2,1	2,3	2,5	2,7
Sociala avgifter	-3,1	6,2	2,2	3,3	4,5
Läkemedel	0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Förbrukning	1,5	1,7	1,9	2,2	2,4
LPIK exkl läkemedel	1,0	2,9	2,2	2,6	3,0

Källa: SKR EkonomiNytt 09/2020

Likviditet

Det kortsiktiga likviditetsmålet är att ha en betalningsberedskap för att hantera betalningar för den löpande verksamheten och endast i undantagsfall och kortvarigt utnyttja tillgängliga krediter.

Det långsiktiga likviditetsmålet är att bygga upp en betalningsberedskap genom finansiella placeringar för att kunna hantera betalningar som avser de pensionsåtaganden som regionen har och som kommer att vara under en längre tid.

Högspecialiserad vård

Kostnaderna för den vård som utför av Akademiska sjukhuset och Örebro Universitetssjukhus uppgår till drygt 400 miljoner kronor per år. Priserna för denna typ av vård kommer att öka under 2021 till följd av det avtal som ingåtts i sjukvårdsregionen. Region Dalarna kommer därför att söka överenskommelser med andra Universitetssjukhus med syfte att ge patienterna i Region Dalarna bästa möjliga vård till en låg kostnad som möjligt. Detta innebär också att styrningen och uppföljningen av hur region Dalarna skickar patienter till Universitetssjukhusen ska förändras och utvecklas.

Pensionsskuld

Regionen största skuld och åtagande avser pensioner som redovisas som skuld respektive ansvarsförbindelse i balansbudgeten. Sammantaget uppgår regionens pensionsskuld vid utgången av 2019 till 8 244 mnkr, varav 3 554 mnkr är avsatt i balansräkningen och 4 696 mnkr redovisas som ansvarsförbindelse.

I nedanstående tabell framgår pensionsutbetalningar och pensionsavsättningar för perioden 2019-2023.

Pensionskostnader och ansvarsförbindelse (mnkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Pensionsutbetalningar inkl särskild löneskatt och finansiell kostnad (resultaträkningen)	788	937	972	1 004	1 074
Avsatt till pensioner inkl särskild löneskatt (balansräkningen)	3 554	3 823	3 990	4 297	4 564
Ansvarsförbindelse	4 696	4 520	4 116	3 914	3 759

Investeringar

Som utgångspunkt för budgeterade investeringar har den nuvarande regionplanen använts för 2021-2022 med revidering av respektive nämnd samt komplettering för 2023. Fastighetsinvesteringarna har uppdaterats efter beslut i Fastighetsnämnden jämfört med junibeslutet. Nedanstående tabell beskriver större förändringar jämfört med budgetbeslut i juni.

Större förändringar totalt/område	2021	2022	2023
Britsarvets VC ombyggnad	6		
Falu lasarett	8	25	32
Mora lasarett	-37	50	11
Ludvika lasarett	10	1	2
Avesta	4	26	
Sälens ambulansstation	3	20	

Under den kommande treårsperioden är de enskilt största objekten är tillbyggnader av Mora respektive Falu sjukhus. Därutöver finns satsningar på IT för att öka digitaliseringsgraden och bland annat skapa förutsättningar för en ökad mobilitet i samband med satsningen på en god och nära vård.

I samband med Regionstyrelsens beslut om igångsättningstillstånd för nyinvesteringar ska effekthemtagning och konsekvenser för berörd nämnds driftbudget redovisas. Utgångspunkten för samtliga investeringar är att de drift- och kapitalkostnader dessa medför ska finansieras inom regionplanens tilldelade budget till nämnden.

Investeringsbudget (mnkr)	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Nämnd			
Fastighetsnämnden, varav externt finansierade 14 mnkr	526	776	695
Regionstyrelsen	151	151	151
– varav IT-investeringar	150	150	150
– varav övrigt	1	1	1
Hälso- och sjukvårdsnämnden	138	154	104
– varav Hälso- och sjukvård	136	152	102
– varav Hörsel och syn Region Dalarna	2	2	2
Servicenämnd	8	9	3
Gemensam nämnd kostsamverkan	1	1	1
Gemensam nämnd för hjälpmedel	33	33	33
Tandvårdsnämnden	8	10	22
Kultur- och bildningsnämnden	8	8	8
– varav konstnärlig utsmyckning	6	6	6
Kollektivtrafik	0	0	0
Summa investeringar	873	1 142	1 017

Lån

Regionen har haft en låg låneskuld som successivt amorterats under de senaste åren. Utifrån regionsplanens investeringsbehov och ekonomiska mål för resultat och placering av långsiktig likviditet för pensionsutbetalningar, bedöms lånebehovet öka med 516 miljoner kronor för 2021, med 595 miljoner kronor för 2022 samt med 488 miljoner kronor för 2023 under förutsättning att samtliga budgeterade investeringar blir genomförda under perioden.

Låneramen för 2021 föreslås därför uppgå till 600 miljoner.

Nyckeltal – tabell

Nyckeltal	Bokslut 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Skatteintäkts- och generella statsbidragsutveckling, %	3,7	5,2	3,0	2,2	2,2
Nettokostnadsutveckling, %	3,2	4,1	3,1	2,0	1,7
Årets investeringar, mnkr	560	845	873	1 142	1 017
Placerade pensionsmedel, mnkr	1 342	1 591	2 092	2 492	2 892
Soliditet, %	4,1	4,7	9,6	10,9	12,0
Soliditet inkl ansvarsförbindelse, %	-77,0	-66,3	-47,6	-36,2	-28,5
Lån vid årets slut, mnkr	200	100	716	1 311	1 799
Ansvarsförbindelse pensioner intjänade före 1998 inkl löneskatt, mnkr	4 696	4 520	4 116	3 914	3 759
Pensionsavsättning, förmånsbestämd ålderspension inkl löneskatt, mnkr	3 554	3 823	3 990	4 297	4 564

Driftbudget – 2021

(tkr)	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Hälso- och sjukvård/Hälso- och sjukvårdsnämnden	6 247 700	6 327 127	6 377 291	6 447 088
Hjälpmedel RD/Hälso- och sjukvårdsnämnden	62 618	63 143	63 201	63 376
Central förvaltning, hälsoval/Regionstyrelsen	1 527 111	1 576 422	1 596 554	1 619 661
Central förvaltning, övrigt/Regionstyrelsen	304 855	310 405	306 772	307 872
Finansförvaltning/Regionstyrelsen	545 983	690 537	828 928	894 646
Fastighetsnämnden	-35 960	-37 300	-38 100	-39 100
Servicenämnden	-9 900	-6 800	-6 800	-6 800
Kultur- och bildningsnämnden	163 661	165 863	164 754	170 330
Tandvårdsnämnden	259 129	263 546	264 045	265 593
– varav beställartandvård	36 972	37 637	37 713	37 946
Tandvårdsnämnden, avkastningskrav	-6 900	-6 900	-6 900	-6 900
Kollektivtrafiknämnden	604 977	615 298	616 464	620 082
Patientnämnden	6 253	6 317	6 325	6 346
Revision	6 500	6 500	6 500	6 500
Gemensam nämnd Hjälpmedel Dalarna	2 897	3 449	3 456	3 477
Regional utvecklingsförvaltning	30 094	33 424	33 467	33 599
Summa driftbudget	9 709 019	10 011 032	10 215 957	10 385 772

Resultatbudget

(mnkr)	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Verksamhetens intäkter	1 564	1 576	1 600	1 600	1 600
Riktade statsbidrag nationella ök	276	391	430	368	155
Jämförelsestörande intäkt					
Verksamhetens kostnader	-11 170	-11 377	-11 631	-11 754	-11 691
Avskrivningar	-380	-392	-410	-430	-450
<i>Verksamhetens nettokostnad</i>	-9 710	-9 802	-10 011	-10 216	-10 386
Skatteintäkter ¹	7 105	7 034	7 069	7 265	7 495
Generella statsbidrag och utjämning ²	2 870	3 169	3 210	3 237	3 233
<i>Verksamhetens resultat</i>	265	401	268	286	342
Finansiella intäkter	7	1	7	7	7
Jämförelsestörande poster		-50			
Finansiella kostnader ³	-118	-100	-69	-83	-137
<i>Resultat efter finansiella poster</i>	154	252	206	210	212
Extraordinära poster	0	0	0	0	0
Årets resultat	154	252	206	210	212
1) Skatteintäkter:					
Preliminära skatteintäkter	7 127	7 126	7 125	7 265	7 495
Avräkning innevarande år	-22	-58	-56		
Avräkning föregående år		-34			
<i>Summa</i>	7 105	7 034	7 069	7 265	7 495
2) Generella statsbidrag och utjämning					
Inkomstutjämningsbidrag	1 506	1 499	1 526	1 562	1 613
Regleringsavgift	-69	-69	196	149	47
Strukturbidrag	0	0	0	0	
Kostnadsutjämningsbidrag	524	521	557	567	585
Statsbidrag läkemedel	886	902	931	959	988
Statsbidrag för flyktingar	23	23	0	0	0
Generella statsbidrag		273			
Engångsbelopp		20			
<i>Summa</i>	2 870	3 169	3 210	3 237	3 233
3) Finansiella kostnader					
Räntedel pensionskostnader	-112	-98	-63	-75	-125
Ränta övrigt	-6	-2	-6	-8	-12
<i>Summa</i>	-118	-100	-69	-83	-137

Balansbudget

(mnkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Tillgångar						
<i>Anläggningstillgångar</i>						
Immateriella tillgångar	21	20	0	0	0	0
Materiella anläggningstillgångar:						
– Byggnader och mark	1 934	2 439	2 640	3 002	3 606	4 121
– Maskiner och inventarier	853	1 108	943	1 044	1 152	1 204
Pågående investeringar	309					
Finansiella anläggningstillgångar	255	241	257	153	153	153
<i>Summa anläggningstillgångar</i>	<i>3 372</i>	<i>3 808</i>	<i>3 840</i>	<i>4 199</i>	<i>4 911</i>	<i>5 478</i>
<i>Omsättningstillgångar</i>						
Förråd	45	42	45	45	45	45
Kortfristiga fordringar	756	517	555	555	555	555
Kortfristiga placeringar	1 342	1 591	1 692	2 092	2 492	2 892
Likvida medel	267	413	132	302	302	302
<i>Summa omsättningstillgångar</i>	<i>2 410</i>	<i>2 563</i>	<i>2 424</i>	<i>2 994</i>	<i>3 394</i>	<i>3 794</i>
Summa tillgångar	5 782	6 371	6 264	7 193	8 305	9 272
Eget kapital, avsättningar och skulder						
<i>Eget kapital</i>						
Årets resultat	155	154	252	206	210	212
Övrigt eget kapital	81	145	236	488	694	904
<i>Summa eget kapital</i>	<i>236</i>	<i>299</i>	<i>488</i>	<i>694</i>	<i>904</i>	<i>1 116</i>
<i>Avsättningar</i>						
Pensionsavsättning	3 554	3 823	3 783	3 990	4 297	4 564
<i>Summa avsättningar</i>	<i>3 554</i>	<i>3 823</i>	<i>3 783</i>	<i>3 990</i>	<i>4 297</i>	<i>4 564</i>
<i>Skulder</i>						
Långfristiga skulder	203	104	203	719	1 314	1 802
Kortfristiga skulder	1 789	2 145	1 790	1 790	1 790	1 790
<i>Summa skulder</i>	<i>1 992</i>	<i>2 249</i>	<i>1 993</i>	<i>2 509</i>	<i>3 104</i>	<i>3 592</i>
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	5 782	6 371	6 264	7 193	8 305	9 272

Finansieringsbudget

(mnkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Den löpande verksamheten						
Årets resultat	155	154	12 369	12 065	12 462	12 957
Avskrivningar	380	380	392	410	430	450
Försäljningar/utrangeringar						
Avsättning pensionsskuld	346	303	229	207	307	267
Ökning(-) minskning(+) förråd	-3	0	0	0	0	0
Ökning(-) minskning(+) fordringar	-124	114	200	0	0	0
Ökning(-) minskning(+) kortfristiga skulder	173	215	0	0	0	0
Kassaflöde från löpande verksamhet	927	1 166	13 190	12 682	13 199	13 674
Investeringsverksamhet						
Investeringar	-560	-845	-858	-873	-1 142	-1 017
Finansiella avyttringar	3		0	104		
Finansiella investeringar	-14					
Utbetald utdelning						
Kassaflöde från investeringsverksamhet	-571	-845	-858	-769	-1 142	-1 017
Finansieringsverksamhet						
Förändring av långfristiga skulder	-100	-33	0	516	595	488
Kassaflöde från finansieringsverksamhet	-100	-33	0	516	595	488
Årets kassaflöde	256	288	12 332	12 429	12 652	13 145
Likvida medel, inkl plac medel vid årets början	1 353	1 716	1 609	1 824	2 394	2 794
Likvida medel, inkl plac medel vid årets slut	1 609	2 004	1 824	2 394	2 794	3 194
Förändring likvida medel	256	288	215	570	400	400
Lån vid årets början	300	200	200	200	716	1 311
Lån vid årets slut	200	167	200	716	1 311	1 799

Region Dalarna

Vasagatan 27, Box 712

791 29 Falun

Telefon 023-49 00 00

